

РЕШЕНИЕ

№ 14560

гр. С., 14.12.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 48 СЪСТАВ, в публично заседание на шестнадесети ноември през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: **ИВЕЛИНА М. СИМЕОНОВА**

при участието на секретаря **ТЕОДОРА ГР. ТОДОРОВА**
като разгледа докладваното от **ИВЕЛИНА М. СИМЕОНОВА** Гражданско дело № 20221110136533 по описа за 2022 година

Производството е по реда на чл. 124, ал. 1, вр. чл. 235 ГПК.

Образувано е по искова молба на М. Н. Н., ЕГН *****, срещу С.О., ЕИК *****, с която е предявен отрицателен установителен иск с правно основание чл. 439, ал. 1 ГПК за признаване за установено, че ищцата не дължи на ответника сумата от 100 лв., представляваща глоба, наложена ѝ с наказателно постановление № 237904 от 08.09.2014 г., въз основа на което е образувано изпълнително дело № 20178380401691 на ЧСИ М.Б., рег. № 838 към КЧСИ.

Ищцата твърди, че с наказателно постановление № 237904 от 08.09.2014 г., влязло в сила на 04.06.2015 г., ѝ била наложена глоба в размер на 100 лв, въз основа на акт за установяване на административно нарушение № 0000237904 от 25.08.2014 г. Твърди, че въз основа на издаденото срещу нея наказателно постановление на 21.03.2017 г. и възлагателно писмо за събиране на публични вземания от С.О. е образувано изпълнително дело № 20178380401691 по описа на ЧСИ М.Б., рег. № 838 на КЧСИ, за събиране на вземането по реда на ГПК. Поддържа, че с образуването на изпълнителното дело давността е била прекъсната на 21.03.2017 г., от която дата е започнал да тече нов двугодишен давностен срок. По изпълнителното дело не са били извършвани никакви изпълнителни действия, поради което и давността е изтекла на 21.03.2019 г., на основание чл. 82, ал. 1, б. „а“ ЗАНН. Моли за уважаване на иска и за присъждане на разноски.

В срока по чл. 131, ал. 1 ГПК ответникът С.О. е подал отговор на исковата молба, с който оспорва предявения иск. Сочи, че не е изтекла погасителната давност за събиране на вземането, тъй като е образувано изпълнително дело. Поддържа, че ищецът не е оспорил

издаденото наказателно постановление и същото е влязло в сила, поради което и дори при отпадане на възможността за принудително събиране на дължимата сума, самото задължение продължава да съществува. Правомощие на административно-наказващия орган е да прецени дали дадено публично задължение подлежи на заличаване поради изтекла абсолютна давност. Поддържа, и че са предприети действия по принудително събиране на наложената глоба. Искането към съда е да отхвърли предявения иск като неоснователен. Претендира разноски.

Съдът, като прецени събраните по делото доказателства и съобразно чл. 235, ал. 2 ГПК във връзка с наведените в исковата молба доводи и възраженията на ответника, намира за установено от фактическа и правна страна следното:

Предявен е установителен иск с правно основание чл. 439, ал. 1 ГПК.

Разпоредбата на чл. 439 ГПК предвижда защита на длъжника по исков ред, след като кредиторът е предприел изпълнителни действия въз основа на изпълнителното основание. Законодателят е уредил защитата на длъжника да се основава само на факти, настъпили след приключване на съдебното дирене в производството, по което е издадено изпълнителното основание. В случая ищцата претендира защита по чл. 439 ГПК, като се позовава на изтекла погасителна давност за принудително събиране на вземането, удостоверено в издаденото срещу нея наказателно постановление. При наведени твърдения за настъпили след влизане в сила на изпълнителното основание факти, с които се свързва недължимост на претендираното от ответника /твърдение за факти, с които се отрича материалното право на вискателя/, предявеният иск по чл. 439 ГПК е допустим, тъй като установяването на тези факти е в състояние да рефлектира върху дължимостта на процесното вземане. Съобразно приетото становище в правната теория и съдебна практика, погасителната давност не води до погасяване на самото вземане, а само на възможността да бъде принудително изпълнено. Вземането продължава да съществува като вземане и длъжникът продължава да го дължи, но възможността да бъде изпълнено е ограничена само до доброволното му изпълнение – чл. 118 ЗЗД. В този смисъл следва да се разбира и търсената с процесния отрицателен установителен иск съдебна защита – установяване недължимост на вземане поради давност като правен резултат означава установяване, че е погасена възможността за принудителното му изпълнение.

В тежест на ищцата е да проведе пълно и главно доказване наличието на правопогасяващи факти, настъпили след приключване на съдебното дирене в производството, по което е издадено изпълнителното основание, в това число и предпоставките за прилагане на института на погасителната давност - датата на настъпване на изискуемостта на задължението и изтичане на законоустановения давностен срок. Ответникът следва да установи правоизключващите си възражения, включително осъществяването на юридически факти, водещи до спиране и/или прекъсване на давността.

Съгласно нормата на чл. 162, ал. 2, т. 7 ДОПК публични са държавните и общински вземания по влезли в сила наказателни постановления. Разпоредбата на чл. 163, ал. 4 ДОПК постановява, че в случаите, когато публични вземания са възложени за събиране на съдебен

изпълнител, събирането им се извършва по реда на ГПК. Следователно редът за събиране на публичното вземане определя и компетентният съд, който следва да се произнесе по исковата молба за установяване несъществуването на това вземане. Доколкото в настоящия случай на основание чл. 163, ал. 4 ДОПК, вр. чл. 2, ал. 3 ЗЧСИ публичното вземане е възложено за събиране на частен съдебен изпълнител, то и предявеният иск е с правно основание чл. 439 ГПК и следва да се разгледа от гражданския съд - в този смисъл са и определение № 16/16.04.2021 г. на смесен петчленен състав на ВАС и ВКС по адм. д. № 14/2021 г., определение № 8 от 29.03.2021 г. по гр. д. № 6/2021 г., 5-членен състав на ВКС и ВАС.

Не е спорно между страните, а и от приетото по делото наказателно постановление № 237904/2014 г., издадено от заместник-кмет на С.О., се установява, че на 08.09.2014 г. на ищцата е наложено административно наказание „глоба“ в размер на 100 лв. съгласно чл. 35, ал. 7, т. 1 НРУПОГТТСО, поради това, че на 25.08.2014 г. в 19:20 ч. пътувала в гр. С. с трамвай 5, с посока на движение Руски паметник, район „Ц.Б.“ след спирка А.И.Г., без редовен превозен документ, с което виновно е нарушила разпоредбите на чл. 18, т. 1 и чл. 35, ал. 1 във вр. с чл. 34, ал. 3 от НРУПОГТТСО. Видно от извършеното отбелязване, наказателното постановление е връчено на ищцата на 27.05.2015 г. и е влязло в сила на 04.06.2015 г. Ето защо, съдът намира, че в тежест на ищцата М. Н. Н. е възникнало парично задължение спрямо ответника С.О..

Основният спорен между страните въпрос е дали вземането е погасено по давност.

Вземането за глоба по издадено от общинските власти наказателно постановление е публично общинско вземане (чл. 162, ал. 2, т. 7 ДОПК). Задълженията за публични вземания се погасяват по давност с изтичане на петгодишен срок, който започва да тече от 1 януари на годината, следваща тази, през която вземането е възникнало и е следвало да бъде платено, освен ако в закон е предвиден по-кратък срок (чл. 171, ал. 1 ДОПК). В случая се касае за наложено административно наказание по реда на ЗАНН, с оглед което съдът приема, че уредбата на този закон е специална по отношение на ДОПК. Ето защо дължимостта на сумите по публични вземания, съставляващи наложени по реда на ЗАНН административни наказания, в това число глоби, следва да се преценява по специалните норми, разписани в този закон.

Съгласно задължителните разяснения, дадени с Тълкувателно решение № 2 от 12.04.2017 г. по тълк. дело № 3/2016 г. на ВАС глобата е вид административно наказание, предвидено в чл. 13, б. „б“ ЗАНН, при разглеждане на правната природа на глобата превес следва да има нейният характер на административно наказание, а не нейният характер на публично вземане, поради което срокът по чл. 171, ал. 1 ДОПК е неприложим по отношение на давността за това вземане. Съгласно чл. 82, ал. 1, б. „а“ и ал. 2 ЗАНН административното наказание глоба не се изпълнява, ако са изтекли две години от влизане в сила на наказателното постановление. Алинея две на същия текст гласи, че давността започва да тече от влизане в сила на акта, с който е наложено наказанието, и се прекъсва с всяко действие на надлежните органи, предприето спрямо наказания за изпълнение на

наказанието. След завършване на действието, с което е прекъсната давността, започва да тече нова давност. Съгласно чл. 82, ал. 3 ЗАНН, независимо от спирането или прекъсването на давността административното наказание не се изпълнява, ако е изтекъл срок, който надвишава с една втора срока по ал. 1. Текстът на чл. 82 ЗАНН е допълнен с разпоредбата на алинея 4 (Нова - ДВ, бр. 28 от 1982 г.), която изключва приложението на предходната алинея по отношение на глобата, когато за събирането в срока по ал. 1 е образувано изпълнително производство. Това се отнася и за висящите дела, давността по които не е изтекла до влизането на тази алинея в сила. Прието е в тълкувателното решение, че след прекъсване на давността приложение ще намери отново чл. 82, ал. 1, б. „а“ ЗАНН, а не общият ред по ДОПК, респ. новата давност, която започва да тече след прекъсване на давността поради предприемане на действия по изпълнение на административното наказание, ще е отново две години.

От приобщеното по делото изпълнително дело № 20178380401691 на ЧСИ М.Б. се установява, че с възлагателно писмо за събиране на публични вземания с изх. № СОА17-ДИ11-1575/09.03.2017 г., вх. № 19825/21.03.2017 г. по входящия регистър на ЧСИ ответникът С.О. е образувал изпълнително производство срещу ищцата М. Н. Н.. В случая с подаване на молбата за образуване на изпълнително дело вискателят е възложил на съдебния изпълнител правомощията по чл. 18 ЗЧСИ и е поискал предприемане на дължимите действия за събиране на вземането. По изпълнителното производство спрямо длъжника няма данни да е предприето изпълнително действие по събиране на вземането на С.О., а покана за доброволно изпълнение е връчена на длъжника на 13.06.2022 г.

При преценка на събраните по делото доказателства съдът намира, че наказателното постановление е влязло в сила на 04.06.2015 г., от която дата е започнала да тече двугодишна погасителна давност за събиране на публичното вземане, която е била прекъсната с образуване на изпълнителното дело на 21.03.2017 г. След посочената дата до изтичане на двугодишната погасителна давност за вземането /21.03.2019 г./, а и до изтичане на абсолютната такава от три години /21.03.2020 г./, макар и неприложима в случая, не се констатира настъпването на факти, довели до спиране или прекъсване теченето на давностния срок. Следва да се посочи, че към момента на подаване на исковата молба – 06.07.2022 г. е изтекла и петгодишната погасителна давност, поради което възможността за принудително събиране на вземането е погасена.

Дали административното нарушение, за което е наложено наказанието, действително е било извършено или не, е въпрос, който попада извън предмета на настоящия спор, доколкото е налице влязло в сила наказателно постановление, съставляващо изпълнително основание. Ирелевантно е и обстоятелството дали ищцата има други издадени срещу нея наказателни постановления за същия вид административни нарушения.

Относно възражението на жалбоподателя, че преценката за заличаване на дадено публично вземане като погасено по давност е в компетентността на съответния административно - наказващ орган, следва да се посочи, че последното макар да е вярно, не лишава гражданския съд от правораздавателната му компетентност да разгледа и разреши

правния спор, с който е сезиран. Обсъжданият въпрос е разрешен по задължителен начин с определение № 52 от 29.12.2020 г. на ВКС по гр. д. № 38/2020 г., 5-членен състав, съгласно което редът за събиране на публичното вземане определя и компетентния съд, който следва да се произнесе по исковата молба за установяване несъществуването на това вземане. Възприето е, че когато на основание чл. 163, ал. 4 ДОПК, вр. чл. 2, ал. 3 ЗЧСИ публичното вземане е възложено за събиране на частен съдебен изпълнител (както и в случая), то и предявеният иск е с правно основание чл. 439 ГПК и следва да се разгледа от гражданския съд.

По изложените съображения, съдът намира, че към настоящия момент правото на кредитора за принудително удовлетворение на оспореното вземане е погасено, поради което предявеният отрицателен установителен иск следва да бъде уважен.

По разноските:

С оглед изхода на спора и на основание чл. 78, ал. 1 ГПК ищцата разполага с право на разноски, поради което в нейна полза следва да се присъдят 50 лв. за държавна такса. Видно от представения договор за правна защита и съдействие, сключен между ищцата и адв. М. П. е уговорено оказване на безплатна правна помощ, поради което и на основание чл. 38, ал. 2, вр. с чл. 38, ал. 1, т. 2 ЗА в полза на адв. М. П. следва да се присъди адвокатско възнаграждение в размер на 400 лв. на основание чл. 7, ал. 2, т. 1 от Наредба № 1/09.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения.

Така мотивиран, съдът

РЕШИ:

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО по предявения от М. Н. Н., ЕГН *****, с адрес: гр. С., ул. „Б.“ №, срещу С.О., ЕИК *****, с адрес: гр. С., ул. „М.“ № отрицателен установителен иск с правно основание чл. 439, ал. 1 ГПК, че М. Н. Н., ЕГН *****, не дължи на С.О., ЕИК *****, сумата от 100 лв., представляваща административно наказание - глоба, наложена ѝ с наказателно постановление № 237904/08.09.2014 г., влязло в сила на 04.06.2015 г., въз основа на което е образувано изпълнително дело № 20178380401691 на ЧСИ М.Б., рег. № 838 към КЧСИ и район на действие – Софийски градски съд, поради изтекъл давностен срок.

ОСЪЖДА С.О., ЕИК *****, с адрес: гр. С., ул. „М.“ №, да заплати на М. Н. Н., ЕГН *****, с адрес: гр. С., ул. „Б.“ №, на основание чл. 78, ал. 1 ГПК сумата в размер на 50 лв. /петдесет лева/, представляваща разноски за държавна такса.

ОСЪЖДА С.О., ЕИК *****, с адрес: гр. С., ул. „М.“ №, да заплати на адв. М. И. П., САК, личен № 1800694810 на основание чл. 38, ал. 2, вр. с чл. 38, ал. 1, т. 2 ЗА сумата в размер на 400 лв. /четиристотин лева/, представляваща адвокатско възнаграждение за оказана безплатна правна помощ на ищцата М. Н. Н., ЕГН ***** в хода на настоящото производство.

Решението подлежи на обжалване пред Софийски градски съд в двуседмичен срок от връчване на препис на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____